द्वेषिणश्चापि ब्राह्मणद्वेषिणस्तथा"। गायत्रा इदम् अण्। गायत्र ऽगायत्रीसम्बन्धिनि त्रि० ऽगायत्रीच्छन्दस्के स्तोत्रादौ न०। गायत्रीं तच्छन्दस्कामृचमधिकृत्य गीतं साम अण्। गायत्रामृचिगेये १०सामभेदे। "स्वादिष्टया मदिष्टया" इत्येकं सूक्तं तस्मिन् गायत्रस्तिस्र ऋचः तत्र गायत्रं संहितं चेति द्वे सामनी" सा० स० भाष्यम्। "ऋचा स्तोमं समर्द्धय गायत्रेण रथन्तरम् बृहद्गायत्रवर्त्तनि! स्वाहा"यजु०११।८। गायत्रेण साम्ना, गायत्रं सामं वर्त्तनिर्मार्गोऽस्याः वेददी० "इमां गायत्रवर्त्तनिं जुषेथां सुष्टुतिं मम" ऋ० ८।२८।६।"गायत्रवर्त्तनिं गायत्रसाममार्गां सुष्टुतिं शोभनां स्तुतिम्" भा०।"स्वाहा गायत्रवेपसे"ऋ०१।१४२।१२। गायत्रं साम वेपो रूपं यस्याः"भा०। गायत्रसदृशत्वात् ११प्रशस्ये च "उवे गायत्रवेपसम्" ८।१।१०। "गायत्रवेपसम् प्रशस्तवेगाम्"भा०। गायत्रसाम्न उपसना प्रकारादि छा० उ० दर्शितम् यथा

"मनोहिङ्कारो वाक् प्रस्तावश्चक्षुरुद्गीथः श्रोत्रं प्रतिहारः प्राणो निधनमेतद्गायत्रं प्राणेषु प्रोतम्। स य एवमेतद्गायत्रं प्राणेषु प्रोतं वेद प्राणी भवति सर्वमायुरेति ज्योग्जीवति महान् प्रजया पशुभिर्भवति महान् कीर्त्या, महामनाः स्यात्तद्व्रतम्"छा०उ०।"मनो हिङ्कारो मनसः सर्वकरणप्रवृत्तीनां प्राथम्यात्। तदानन्तर्य्याद्वाक् प्रस्तावः, चक्षुरुद्गीथः श्रैष्ठ्यात्। श्रोत्रं प्रतिहारः प्रतिहार्य्यत्वात्, प्राणो निधनं यथोक्तानां प्राणे निधानात्स्वापकाले। एतद्गायत्रं साम प्राणेषु प्रोतम् गायत्राः प्राणसंस्तुतत्वात्। स य एवमेतद्गायत्रं प्राणेषु प्रोतं वेद प्राणी भवति अविकलकरणो भवतीत्येतत्। सर्वमायुरेति"शतं वर्षाणि सर्वमायुः पुरुषस्येति" श्रुतेः। ज्योगुज्ज्वलं जीवति। महान् भवति प्रजादिभिर्महांश्च कीर्त्या। गायत्रोपासकस्यैतद्व्रतं भवति यन्महामनास्यक्षुद्रचित्तः स्यादित्यर्थः" शा०भा०।

गायत्रिन् पु०गायत्रं स्तोत्रमस्यास्ति इनि। १उद्गातरि सामगायके "गायन्ति त्वा गायत्रिणः" ऋ० १।१०।११ २खदिरवृक्षे च गायत्रीशब्दे दृश्यम्।

गायन त्रि० गै-णिलिनि ल्युट्। गानोपजीविनि त्रिका०। "स्तेनगायनयोरन्नम्" मनुना तदन्नभक्षणं निषिद्धम् "सत्यं किलैतत् सा प्राह दैत्यानामसि गायनः" भा० आ० ७८ अ०। स्त्रियां ङीप्।

गारित्त न०गीर्यते गृ-कर्म्मणि णिलन्। आदने उज्ज्वल०।

गारुड न० गरुड़ायोक्तं भगवता, तस्येदम् या अण्। १गरुड़पुराणे २विषहरमन्त्रभेदे जटाधरः। गरुडाङ्कितत्वात्३व्यूहभेदे।"गारुडं च महाव्यूहं चक्रे मान्नमवस्तदा" भा० भी० ५६अ०। तस्य च गरुड़ाङ्कितत्वं तदुत्तरश्लोकानां पर्य्यालोचनयाऽवसेयम्। ४मरकतमणौ राजनि० तस्य च नीलवर्णतया गरुड़वर्णता तत्र गारुत्मतशब्दे वक्ष्यते। "सोऽयं वटः श्याम इति प्रतीतो राशिर्मणीनामिव गारुडानाम्" रघुः। ५स्वर्णे हेम० तल्लोमतुल्यवर्णत्वात्तथा। ६पातालगरुड़लतायाम् स्त्री राजनि० ङीप। गरुड़ो देवताऽस्य अण्। ७अस्त्रभेदे। "अलं विषादेन अर्जुनेन प्रयुक्तं गारुडमस्त्रम्। पश्य पश्य। पक्षाघातनिपातमारुतभरोत्प्रोतृक्षिप्रपृथ्वीधरार्थ्यसंघट्टविशालभोगभुजगाः सूर्य्योपकण्ठस्पृशः। सन्तोषं जनयन्त्यमी कुलगुरोस्तीक्ष्णास्तथा सारथेर्मन्ये वैरिनृपप्रमाथविकसद्विक्रान्तयः पक्षिणः"। घनञ्जयवि० तत्प्रयोगकथा उद्भटम्। [वैद्ये शब्दरत्न०।

गारुड़िक पु० गारुड़ेन विषमन्त्रेण जीवति ठक्। विष-

गारुत्मत न० गरुत्मान् देवतास्य अण्, गरुत्मान् तदर्थः अस्त्रस्य साहचर्य्येण प्रज्ञा० अण् वा। १गरुड़देवताके अस्त्रभेदे। "गारुत्मतं तीरगतस्तरस्वी भुजङ्गनाशाय समादधेऽस्त्रम्"रघुः।२मरकतमणौ अमरः गरुत्मा इव श्यामवर्णत्वात्तथात्वम्। "तस्योच्छ्वसत्कञ्चनकुण्डलाग्रप्रत्युप्तगारुत्मतरत्नभासा" माघः। "शुकवंशपत्रकदलीशिरीषकुसुमप्रभं गुणोपेतम्। सुरपिष्टकार्य्ये मरकतमतीव शुभदं नृणां विधत्ते" बृ०सं० ८३अ०। तल्लक्षणवर्णादिकसूक्तम्।

गारुत्मतपत्रिका स्त्री गारुत्मतमिव वर्णेन पत्रमस्याः कप् कापि अत इत्त्वम्। पाठालतायाम् राजनि०।

गार्ग पुंस्त्री गार्ग्याः कुत्सितमपत्यम् "मोतृस्त्रियाः कुत्सने च"पा०अ पक्षे ठक्। गार्ग्याः कुत्सितेऽपत्ये पक्षे ठकि गार्गिकोऽप्यत्र। उभयत्र स्त्रियां टाप्; गार्ग्यस्य अङ्गः संघः लक्षणं वा यञन्तत्वात् अण् यलोपः। गार्ग्यसंघे ऽतदङ्गे च पु०। ४तल्लक्षणे न० परस्परासम्बद्धोऽङ्गः साक्षात्तु लक्षणमिति भेदः सि० कौ०। गार्ग्यादागतः "गोत्रादङ्कवत्" पा० अण् यलोपः। गार्ग्यादागते त्रि० या युञि गार्गकोऽपि तदर्थे त्रि०।

गार्गिका स्त्री "मोतृचरणाच्छावात्याकारतदवेतेषु" पा०